

מתכונותיו של ש"ץ

נתיבי-עם סימן נג ס"ד

בשולחן ערוך מוקדש סימן נ"ג כולו לתכונות המיוחדות ש"ץ ומכשירות אותו למלא את תפקידו החשוב בקהילת המתפללים. אצל אחינו האשכנזים לרוב נהוג להתלות במושג "חיוב" ואז עולים לתיבה יחידים החושבים שחל עליהם "חיוב" והנם בחזקת ש"ץ. מעטים הבקיאים בסימן נ"ג שבשולחן ערוך (לפחות) לפני שיעזו להתימר ולשמש שליח צבור. מובנו כפשוטו. שליח של הצבור. בכמה קהילות של בני עדות הספרדים דבק ה"חיוב" הזה והשטח סובל מחוסר רצינות הלכתית, מנהגית. ס"ד וס"ה של הסימן הנדון אומרים: "ש"ץ צריך שיהיה הגון. ואיזהו הגון, שיהא ריקן מעבירות, ושלא יצא עליו שם רע אפילו בילדותו, ושיהיה עניו ומרוצה לעם. ויש לו נעימה וקולו ערב ורגיל לקרות תורה נביאים וכתובים. אם אין מוצאין מי שיהיה בו כל המדות האלו, יבחרו הטוב שבצבור בחכמה ובמעשים טובים".

נתיבי עם הביא בהקשר זה סיפור בזיקה לספר מלכים (א' כ"א) כדלהלן: כתב הבית-יוסף משם שבולי הלקט, וזה לשונו בפסיקתא רבתי ד"עשר תעשר", כתב כבד את ה' מהונך אל תקרי מהונך אלא מחינך, שאם היה קולך ערב והיית עומד בבית הכנסת, עמוד וכבד את ה' בקולך. נבות (היזרעאלי) היה קולו ערב והיה עולה לירושלים והיו כל ישראל מתכנסים לשמוע קולו. פעם אחת לא עלה והעידו עליו אותם העדים בני בליעל ואבד מן העולם. מי גרם לו שלא עלה ירושלים לכבד את ה' במה שחננו, ולמה? שכבר אמרה תורה: "ולא יחמוד איש את ארצו". ואילו עלה לא איבד נפשו בעד חמדת כרמו.

למדנו שבעלי קול ערב הבקיאים בלחנים ובנעימות המחממים את לבם של המתפללים ומעניקים לתפילותנו עוצמה קולית ורגשית יזכו להגנה היקפית ורכושם ישמר מכל מזיק.